

--	--	--	--	--	--	--

169(G)

(MARCH, 2022)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

1. આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 59 પ્રશ્નો છે.
2. પ્રશ્નની સૂચના પ્રમાણે જવાબ લખો.
3. પ્રશ્નની સામે લખેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
4. નવો વિભાગ નવા પાના ઉપરથી લખવો.

વિભાગ - A

- નીચે આપેલા 1 થી 15 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. આપેલ વિકલ્પમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો. દરેકનો 1 ગુણ છે :

[15]

1. હરિયાણી ક્રાંતિ કોના દ્વારા લાવી શકાય છે ?
(A) ખેતી ઉદ્યોગ (B) ડેરી ઉદ્યોગ (C) પશુપાલન
2. ટ્રેક્ટરનો મરામતનો ખર્ચ એ કયા પ્રકારની મૂડી છે ?
(A) આવર્તક (B) અનાવર્તક (C) સ્થિરમૂડી
3. નીચે આપેલા સાધનોમાંથી દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધન જણાવો :
(A) રેડિયો (B) બ્લેક બોર્ડ (C) બોલતી ફિલ્મ
4. વિસ્તરણ શબ્દનું ઉદ્ભવસ્થાન જણાવો :
(A) અમેરિકા (B) ભારત (C) જાપાન
5. કયા દેશમાં સામુદાયિક ખેતી થાય છે ?
(A) ભારત (B) ઈંગ્લેન્ડ (C) રશિયા
6. સૂકી ખેતીનું મહત્વનું અંગ જણાવો :
(A) પિયત (B) આંતરખેડ (C) સેન્દ્રિય ખાતર
7. ભારતમાં કયું રાજ્ય ઘઉંના કોઠાર તરીકે જાણીતું છે ?
(A) ગુજરાત (B) પંજાબ (C) હરિયાણા

8. લઘુતમવેતનનો ધારો ક્યારે અમલમાં આવ્યો ?
 (A) 1948 (B) 1950 (C) 1958
9. કયા પ્રકારના મજૂરની કાર્યશક્તિ અસરકારક હોય છે ?
 (A) કૌટુંબિક મજૂર (B) ભાડુતી મજૂર (C) કાયમી મજૂર
10. સહકારી મંડળીની રચના માટે ઓછામાં ઓછા કેટલા સભ્યો જોઈએ ?
 (A) 11 (B) 15 (C) 21
11. નિયતકાલીન હકીકતો અને સેવાઓની માહિતી આપતું પત્રક એટલે...
 (A) પરિપત્ર (B) પત્રિકા (C) સમાચારપત્ર
12. ચોકબોર્ડ એ કયા પ્રકારનું સાધન છે ?
 (A) પ્રક્ષિપ્ત (B) અપ્રક્ષિપ્ત (C) શ્રાવ્ય
13. ભારતમાં મોટા ભાગે કયા પ્રકારની ખેતી થાય છે ?
 (A) કૌટુંબિક (B) મૂડીવાદી (C) સહકારી
14. જૂથ સંપર્કમાં વધારેમાં વધારે કેટલી સભ્ય સંખ્યા જોઈએ ?
 (A) 10 (B) 20 (C) 50
15. પ્રસંકપતાનો વિસ્તરણ કાર્યકર કઈ રીતે ઉપયોગ કરશે ?
 (A) સળંગ (B) ક્રમશઃ (C) જૂથચર્યા

વિભાગ - B

સૂચના : નીચેના 16 થી 30 સુધીના અતિટૂંકા પ્રશ્નો છે. ટૂંકમાં જવાબ આપો.
 (દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ છે.)

[15]

16. યુરિયામાં રહેલ તત્ત્વનું નામ અને ટકા જણાવો.
17. કોઈપણ બે રાસાયણિક ખાતરના નામ આપો.
18. ભૂદાન પ્રવૃત્તિના પ્રણેતા કોણ છે ?
19. રોજમેળ એટલે શું ?
20. મિશ્રખેતીનું ઉદાહરણ આપો.
21. કોઈપણ બે શ્રાવ્ય સાધનના નામ આપો.
22. હિસાબો લખવાના બે પત્રકોનાં નામ આપો.

23. ખેત આધારિત ઉદ્યોગોનાં નામ આપો.
24. સિમાંત ખેડૂત કોને કહેવાય ?
25. બાજરીનું સંશોધન કેન્દ્ર ક્યાં આવેલું છે ?
26. વિસ્તરણની વ્યાખ્યા આપો.
27. જમીનના પ્રકાર જણાવો.
28. સરકારી ખેતીનો મુખ્ય હેતુ જણાવો.
29. રવિપાક એટલે શું ?
30. કોઈપણ બે આવર્તકમૂડીના નામ આપો.

વિભાગ - C

- નીચેના 31થી 42 સુધીના ટૂંકા પ્રશ્નો છે. માગ્યા મુજબ જવાબ આપો : (કોઈ પણ દસ)
દરેકના બે ગુણ છે.

[20]

31. પાક ફેરબદલીની વ્યાખ્યા આપો.
32. ખેતમજૂર કોને કહેવાય ?
33. નામું એટલે શું ?
34. વ્યક્તિ સંપર્કની વ્યાખ્યા આપો.
35. પત્રિકા કોને કહેવાય ?
36. દેશદાર કોને કહેવાય ?
37. પિયતખેતીની વ્યાખ્યા આપો.
38. ખેતમજૂરના ફક્ત પ્રકાર લખો.
39. વિસ્તરણ શિક્ષણ દ્વિમાર્ગીય પ્રક્રિયા છે. સમજાવો.
40. ખેતીના પ્રકાર એટલે શું ?
41. સજીવખેતી કોને કહેવાય ?
42. જમીનની ઉત્પાદકતા કોને કહેવાય ?

વિભાગ - D

- નીચે આપેલા 43 થી 54 સુધીના લઘુપ્રશ્નો છે. માગ્યા મુજબ કોઈ પણ 10ના જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્નના ત્રણ ગુણ છે : [30]
- 43. ખાતાવહીનું મહત્વ સમજાવો.
- 44. સહકારી ખેતીના ફાયદા લખો.
- 45. મિશ્રપાકના ફાયદા જણાવો.
- 46. સજીવવાડ આવશ્યક છે. સમજાવો.
- 47. વ્યક્તિ સંપર્કના લાભ જણાવો.
- 48. કરકસરયુક્ત પિયતથી ખેડૂતને ફાયદો થાય છે. જણાવો.
- 49. ક્ષેત્ર વ્યવસ્થાના હેતુઓ લખો.
- 50. કિસાન મેળાના હેતુઓ લખો.
- 51. ક્ષેત્ર પસંદગીમાં સ્થળનું મહત્વ.
- 52. પ્રદર્શન પદ્ધતિ કયા કામ માટે વપરાય છે ?
- 53. એકપાકી ખેતીના લાભ જણાવો.
- 54. ખેડૂતો ક્ષેત્ર પર રહેવાનું પસંદ કરે છે. શા માટે ?

વિભાગ - E

- નીચેના 55 થી 59 સુધીના નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો છે. કોઈ પણ ચારના સવિસ્તાર જવાબ લખો. દરેકના પાંચ ગુણ છે : [20]
- 55. ક્ષેત્ર વ્યવસ્થાના આર્થિક સિદ્ધાંતો જણાવો.
- 56. સહકાર એટલે શું ? તેના સિદ્ધાંતો સમજાવો.
- 57. મજૂરીના દરને અસર કરતાં પરિબળો જણાવો.
- 58. ચલચિત્ર દર્શનના લાભ લખો.
- 59. ખેતીપદ્ધતિ એટલે શું ? તેનું વર્ગીકરણ કરી મૂડીવાદી ખેતી વિશે સમજાવો.